

NA-1922 Seat No. _____
Master of Lib. & Inf. Sc. Examination
April / May – 2003
**Research Methodology Rese. Trends &
Resources in M. D.**

Time : 3 Hours]

[Total Marks :

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- ૧ સંશોધન શબ્દનો અર્થ શું છે ? સામાજિક વિજ્ઞાનમાં અપનાવવામાં આવતી સંશોધનની વિભિન્ન પદ્ધતિઓની સંક્ષિપ્તમાં ચર્ચા કરો.

અથવા

- ૧ “સંશોધક માટે સંશોધનની વિષય પસંદગી સહુથી અગત્યનો તબક્કો હોય છે.” - ચર્ચા કરો.
- ૨ “સંશોધન અહેવાલ એ સંશોધનનો અંતિમ તબક્કો છે.” - આ વિધાનને સમજાવી એક આદર્શ અહેવાલમાં કઈ કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે, તેની ચર્ચા કરો.

અથવા

- ૨ સંશોધન એટલે શું ? વ્યાખ્યા આપી સંશોધનના પ્રકારો વિષે વિગતે ચર્ચા કરો.
- ૩ ઐતિહાસિક પદ્ધતિની અગત્ય સામાજિક સંશોધનના સંદર્ભમાં સમજાવો.

અથવા

- ૩ આંકડાકીય પદ્ધતિની જરૂરિયાત સામાજિક સંશોધનના સંદર્ભમાં સમજાવો.
- ૪ મુલાકાત પદ્ધતિની પ્રક્રિયા સવિસ્તર વર્ણવો.

અથવા

- ૪ ભારતમાં સામાજિક સંશોધન ક્ષેત્રે થયેલ વિકાસની વિગતે ચર્ચા કરો.

- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ઉપર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો :

- (૧) વિભાવના અને વિભાવનાની રચના
(૨) વ્યક્તિ તપાસ
(૩) સંશોધન ડિઝાઈન
(૪) આધારસામગ્રીની ગ્રાફિકલ રજૂઆત.

ENGLISH VERSION

Instruction : All questions carry **equal** marks.

- 1** What is meant by the term "Research" ? Discuss briefly the various methods of research adopted in social science.

OR

- 1** "Selection of a research topic is the most important stage for a researcher." - Discuss.

- 2** "Report writing is the last step in any research." – Explain what should an ideal report contain. Discuss.

OR

- 2** What is research ? Define it and various types of research in detail.

- 3** Explain the importance of "Historical Method" in social research.

OR

- 3** Explain the necessity of "Statistical Method" in the context of Social research.

- 4** Describe in detail the process of an interview method.

OR

- 4** Discuss in detail the development in the field of social science research in India.

- 5** Write critical notes on any **two** of the following :

- (1) Concept and concept formation
- (2) Case study
- (3) Research design
- (4) Graphical presentation of data.